

จะไปทางไหน

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๐

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่)

ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “หลงผิดเพราะคิดว่าถูก”

กราบนมัสการท่านอาจารย์ที่เคารพ ก่อนอื่นกระผมขอเล่าประสบการณ์ที่เคยหลงผิดเกี่ยวกับการปฏิบัติ คือด้วยความไม่รู้ เข้าใจว่า ศึกษาจากคำสอนของพระพุทธเจ้าโดยตรงแล้วคงไม่ผิดพลาด ก็เลยทำไปโดยไม่เข้ากราบเรียนครูบาอาจารย์ ตั้งใจเจริญสติรู้ตามอริยาบถตลอดเวลา ทำไปสักระยะจิตเกิดสมาธิเบาโล่งเหมือนกับว่าล่องหนได้ เข้าใจไปเองว่าตนเองบรรลุธรรมแล้ว หลังจากนั้นก็มีพฤติกรรมเพี้ยนๆ ใครเตือนก็ไม่จุกคิดว่า ที่ว่าบรรลุธรรมนั้นใช่แน่หรือไม่

จนสุดท้ายที่หายได้เพราะเข้ากราบครูบาอาจารย์แถวจังหวัดอุดรธานี ท่านชี้ให้เห็นว่าเราทำลัดขั้นตอน อยู่ๆ จะกระโดดไปปลายยอดเลยไม่ได้ ตั้งแต่นั้นก็เลยกลับมาเริ่มปูพื้นฐานจิตใจใหม่โดยฝึกสติกับคำบริกรรมควบคู่ไปกับการนั่งสมาธินานๆ เพื่อฝึกสติกับความขัดเคืองที่เกิดจากความเจ็บปวดร่างกาย ผลปรากฏว่าสติเริ่มเด่นขึ้นอย่างชัดเจนสังเกตจากทุกครั้งที่ใจไหว สติจะดับอารมณ์ที่เข้ามาทันที จึงมีความมั่นใจว่า ถ้าเราฝึกอย่างนี้ต่อไปอีก เราต้องเอาชนะกิเลสได้ไม่วันใดก็วันหนึ่งแน่นอน

จึงกราบเรียนขอคำชี้แจงจากหลวงพ่อดังกล่าว กระผมจะเพิ่มเติมในจุดใดอีกเพื่อให้การปฏิบัติไม่เกิดความคลาดเคลื่อนจากมรรคผล

ตอบ : ใ้ฉัน้พูดถึงว่ามีประสบการณ์แล้วไง ถ้ายังไม่มีประสบการณ์ เห็นใหม่ ก็โดยสามัญสำนึกของมนุษย์ มนุษย์ก็บอกว่า ถ้ามีการศึกษาแล้ว เราศึกษาโดยตรงก็ได้ เราศึกษาจาก

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ได้ เราศึกษาเป็น ที่เขาพูดกันตอนนี้ ธรรมะจาก พระโอรชฺ์ๆ นั้นนะ เขาบอกเขาศึกษาธรรมะจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยตรง

เวลาศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยตรง องค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่ามันเป็นภาคปริยัติ

การศึกษาในภาคปริยัติสำคัญไหม สำคัญ ต้องศึกษาใหม่ ต้องศึกษา เพราะ การศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราเป็นชาวพุทธด้วยกัน เวลาเรา ศึกษา เวลาวันวิสาขบูชาเขาประชุมศาสนาของโลก เวลาโลกนี้ทั้งโลกที่นับถือ พระพุทธศาสนาเขาจะมาประชุมกันที่พุทธมณฑลนะ

นี่ไง เพราะเราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาด้วยกันไง ทั้งๆ ที่เราจะต่างนิกาย ต่างนิกายคือความเห็น ความเห็นของอาจารย์มา เชื่อตามอาจารย์มา ต่างๆ เถรวาทเชื่อตามคัมภีร์ที่พระอรหันต์ ๕๐๐ องค์ที่บัญญัติไว้ หินยาน มหายานต่างๆ เขาก็มาประชุมกัน ประชุมกันเขาก็ศึกษามาจากภาคปริยัติ

เวลาศึกษาภาคปริยัติมาแล้วเราก็ภูมิใจ เราภูมิใจกันว่า การศึกษาในภาคปริยัติ ถ้า ภาคปริยัติมันชัดเจนมันคง ในภาคปฏิบัติก็จะชัดเจนแจ่มแจ้งชัดเจนขึ้นไป ถ้าในภาคปริยัตินี้ คลาดเคลื่อน ในการปฏิบัติก็จะเหลวไหลไป เขาภูมิใจนะ ในภาคปริยัตินี้

เราก็ภูมิใจ เราก็ภูมิใจ ภูมิใจว่า เราได้เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา แล้วเรายังภูมิใจว่าเราเกิดมาเราพบครูบาอาจารย์ของเรา ถ้าเราไม่มีครูบาอาจารย์ของเรานะ ในการปฏิบัติของเรา เราก็ต้องมีความเห็น

ในการปฏิบัตินะ ในความคิด เด็กๆ มันคิดอย่างไรมันว่ามันถูกต้องนั้นนะ ผู้ใหญ่ไป เตือนมัน มันไม่ฟังหรอก แล้วเวลาเด็กมันจะรำคาญมากเลยไอ้ที่ผู้ใหญ่อ้างว่าอาบน้ำร้อนมา ก่อนๆ ไอ้อาบน้ำร้อนมาก่อนนี่เบื่อน่าดูเลย อาบน้ำร้อนมาก่อนทุกทีเลย กูนี่เก่ง กูนี่แน่ กู ศึกษาเองไง นี่ภาคปริยัติ

แล้วปริยัติไปศึกษามาแล้ว ศึกษามา พอศึกษาภาคปริยัติ ศึกษามาแล้วนะ เขาก็มี การแบบว่าทำทางวิชาการกันแล้วก็ได้แย้งต่างๆ มันก็ลงกันไม่ได้หรอก

แต่ถ้าเป็นภาคปฏิบัตินะ เวลาภาคปฏิบัติมีแต่ครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ท่านจะจัดการของท่าน จัดการของท่าน ถ้าคนไม่เป็นนะ มันออกทะเลหมดนะ ถ้าคนเป็นมันครอบคลุมหมด เวลาครูบาอาจารย์ท่านตอบคำถามเท่านั้นนะ หลวงปู่เจี๊ยะ หลวงตาท่านตอบคำถามคำถามเดียวเท่านั้นนะ ตอบไม่ได้ จบ ถ้าตอบได้ ตอบได้ก็ขั้นต่อไปเลย

นี่พูดถึงว่าเวลาการศึกษาไง นี่พูดถึงว่าเวลาถ้าปัญญาชนๆ เราบอกเราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยตรง

แล้วเราก็เห็นอย่างนี้ เราเห็นอย่างนี้เพราะเวลาเราบวชมาแล้วเราพยายามจะปฏิบัติของเรา แล้วเราปฏิบัติของเรา เราไปจุดดิ่งไปเจอพวก ๙ ประโยคหลายองค์ แล้วเวลาคุยธรรมะกันแล้วเขาสนใจในตัวเรามาก เขาพยายามอ้อนวอนขอร้องเลยให้เราไปเรียน เขาอ้อนวอนขอร้องให้เราไปพักที่วัดบวรฯ เลย ให้ไปศึกษา เขาบอกว่าต้องศึกษาก่อนๆ

แต่ในทัศนคติของเรา ในมุมมองของเรา เราว่าภาคปฏิบัติ แล้วเวลาเกิดจากสัจจะความจริง เกิดจากกรรมฐาน เกิดจากความรู้จริงจากภายในนี่จบเลย

ฉะนั้น เวลาย้อนกลับมาคำถามนี้ไง คำถามว่า เขาบอกเริ่มต้นที่ว่าเขาหลงผิดไป ไปศึกษาคำสอนจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยตรงแล้วคงไม่ผิดพลาด ก็เลยทำไป โดยไม่ได้กราบเรียนครูบาอาจารย์ ตั้งใจปฏิบัติรู้ตามอิริยาบถ รู้ตามอิริยาบถตลอดเวลา สักระยะหนึ่งจิตมันเกิดเบาเกิดโล่งแล้วเกิดการล่องหนได้ เข้าใจไปเองว่าบรรลุธรรมไป

บรรลุธรรม บรรลุธรรมอะไร คนถ้าไม่มีสติปัญญา ไม่มีสติสัมปชัญญะนะ เวลาไปรู้วาระจิต รู้ความรู้สึกนึกคิดของคน พวกเราตื่นเต้น

เวลาเราไปหาครูบาอาจารย์ หลวงปู่มั่นท่านท่ายใจได้หมดนะ ท่านก็ไว้หมดเลย นั่นนะหลวงปู่เจี๊ยะถามเลย บอก “นี่เป็นวิธีการแก้กิเลสหรือไม่” หลวงปู่มั่นบอกว่า “ไม่”

หลวงปู่เจี๊ยะพูดให้ฟังเอง พูดประจำหลวงปู่เจี๊ยะ ท่านเป็นพระหนุ่มๆ นะ พรรษา ๒ พรรษา ๓ เป็นคนที่หวดเส้นหลวงปู่มั่น แล้วท่านปฏิบัติพรรษา ๒ พรรษา ๓ เป็นพระสีกาทาคามี พรรษา ๒ พรรษา ๓ ไม่ใช่พระขี้หมา

พรรษา ๒ พรรษา ๓ พระสัทธาคามีสติมีปัญญา เวลาถามขึ้นมา ถามด้วยความคุ้นเคยกับอาจารย์ของตน “สิ่งที่ว่ารู้วาระจิต รู้ต่างๆ ที่หลวงปู่มันทำอยู่นี้แกก็เลสได้ไหม”

“ไม่ได้” เขกหัวปอกหนึ่ง

เออ! แล้วท่านก็นวดเส้นต่อ จะถามอีกเดี๋ยวโดนอีกนะ ก็ถาม นวดเส้นจนหลวงปู่มันสบายใจ “แล้วถ้ามันแกก็เลสไม่ได้ แล้วหลวงปู่มันทำทำไมล่ะ”

เขกอีกปอกหนึ่ง ท่านเล่ากับเราเอง ตอนที่เรายูอยู่กับท่านแล้วอุปฐากท่านนะ ท่านก็บอกว่าปอกอีกปอกหนึ่ง แล้วบอกว่า “เอาไว้เป็นวิธีสอนคน”

การสอนคน การจะสอนคน การจะกำราบคน การจะให้คนเชื่อฟัง มันก็ต้องมีสิ่งใดทำให้เขาเห็นให้เขารับรู้ได้

แล้วปุถุชนคนหนามันจะไปรู้อะไร มันจะไปรู้ธรรมอะไร มันก็รู้แต่ความคิดมันเองในใจ ความทุกข์ความยากในใจมันก็รู้แค่นี้ไง แล้วถ้าใครมาพูดถูกต้อง อ๋อ! ซาบซึ้งๆ

แม้แต่เรื่องโลกก็ปัญญา โลกุตตรปัญญา เรื่องฆานโลกีย์ ปัญญาทางโลกกับปัญญาทางธรรมมันยังแยกไม่เป็น ยังแยกไม่ได้เลย

เหมือนหอมเลย เวลาหอมนะ หอมที่จบการศึกษาเขาให้ยา เขาจะให้ยาตามอาการของโรคเลย ไอ้เราที่ครูพักลักจำ ภูเห็นหอมให้ ภูก็ให้ แล้วภูให้ ภูให้ภาษาภูนี้ นี่ก็เหมือนกัน อะไรเป็นธรรมอะไรไม่เป็นธรรมมันยังแยกไม่ถูกเลย มันยังไม่รู้จักเลย ถ้าไม่รู้จักแล้วมันจะปฏิบัติอย่างไร

แต่เวลาครูบาอาจารย์ของเรา ครูบาอาจารย์ของเรา ส่งออกๆ นะ ไอ้ที่ไปรู้ไปเห็นข้างนอกมันนอกอริยสัจ ถ้าในอริยสัจมันเรื่องกาย เวทนา จิต ธรรม เรื่องภายใน

เรื่องที่รับรู้นั้นเรื่องนอกอริยสัจ แต่มันก็รู้อย่างนั้นนะ รู้อย่างนั้นเขาเรียกว่ารู้ตามวิบากกรรม จิตของคนสร้างบุญมากสร้างบุญน้อย สร้างบุญอย่างใดมา มันจะเห็นอย่างนั้นแล้วมีครูบาอาจารย์ท่านจะชี้ดวงให้ ชี้ดเส้นให้

อย่างเช่นหลวงปู่มั่น เวลาครูบาอาจารย์ท่านให้พุทโธ หลวงปู่อ่อนพุทโธไม่ได้ เพราะคนราคจริตต้องให้ท่องบริกรรมยาวๆ เห็นไหม มันมีสูตรสำเร็จไหม แต่โดยทั่วไปคนที่ไม่มีอะไรเราก็พุทโธไว้ก่อน แล้วพอจิตเข้าไปแล้ว ใจที่จะเหมือนกันเป็นไปไม่ได้ คู่แฝดนะ เกิดจากไข่ใบเดียวกันมันยังนิสัยไม่เหมือนกันเลย แล้วเวลาปฏิบัติไปแล้วจะให้เหมือนกันมันเป็นสิ่งที่เป็นไปได้

สิ่งที่เป็นไปได้นะ ครูบาอาจารย์ท่านสอนเฉพาะคนๆ ทั้งนั้นนะ ขอให้สำเร็จแต่ละองค์ๆ ได้ก็สุดยอดแล้ว ไม่ต้องสำเร็จที่หนึ่งยกชั้น ไม่มีหรอก ไม่มี

มี ถ้ามันเป็นไปได้ก็องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเท่านั้น

นี่พูดถึงใจ เวลาบอกว่า เราศึกษาโดยตรงจากพระพุทธรเจ้าคงไม่ผิด

นี่ยังดีนะ มีวาสนานะ ถ้าไม่มีวาสนาเวลามันภาวนาไปแล้วมันจะหลุดไปเลย เวลาหลุดไปเลยต้องไปศรีรัศมิ์ก่อน ไปฟื้นฟูจนกลับมาเป็นปกติแล้วค่อยกลับมาปฏิบัติได้ อันนี้มันก็เป็นกรรมของสัตว์ แต่ถ้าเวลาเราผิดพลาดไปแล้ว แล้วเราจำได้ เรามีสติสัมปชัญญะรู้ข้อผิดพลาดกลับมาใหม่ได้ ฉะนั้น เวลาปฏิบัติไป เวลาเขาปฏิบัติเป็นอย่างนี้

แล้วย้อนกลับ ย้อนกลับมาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านไม่มีครูบาอาจารย์ ท่านก็มีตำรา มีพระไตรปิฎก ใจพวกเราที่เกิดถึงพุทธกาลมันมีธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่แล้ว แต่มันไม่มีครูบาอาจารย์คอยชี้คอยนำใจ แต่นี่ของเราเวลาอยู่กับครูบาอาจารย์นะ ต้องให้เป็นครูบาอาจารย์ของเราที่เป็นสัมมาทิฎฐิถูกต้องตั้งงามนะ

ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ที่ไม่ถูกต้องตั้งงาม มีเยอะเยอะเขามาเล่าให้ฟัง เขาไปหาครูบาอาจารย์ของเขา ครูบาอาจารย์ของเขาพูดไว้เลย “เอ็งจะได้เป็นโสดาบัน จะได้เป็นสกิทาคามี เอ็งจะได้เป็นอนาคามี แต่มีข้อแม้อันหนึ่ง คือห้ามมาฟังโทษอาจารย์นะ ห้ามมองว่าอาจารย์สอนถูกสอนผิดนะ ถ้าเอ็งหันมาจับผิดอาจารย์วันใด ให้อริยบุคคลเอ็งจะหายหมดเลย”

ให้อย่างเรานี้เขาก็บอกเลยนะ เรามีขั้นมีตอน แล้วเราก็กมหน้ากมตาปรับใช้เขา กมหน้ากมตาไม่คิดหาคำถามเลย

แล้วมันจะเป็นไปได้อย่างไรล่ะ ก็เราโง่ได้ขนาดนั้นมันจะเป็นพระอรียบุคคลได้
อย่างไรล่ะ แต่เขาก็บอกว่าเป็นไง แล้วเขาก็เชื่อกัน แล้วพอสุดท้ายแล้วเขาเอะใจเขาถึงมา
ปรึกษาเรา เราบอกว่า โยนทิ้งได้เลย เป็นไปไม่ได้หรอก

ถ้ามันเป็นจริง มันเป็นจริง นี่เราจะบอกว่าถ้าเรามีครูบาอาจารย์ เราศึกษามาแล้วถ้า
มีครูบาอาจารย์ที่ถูกต้องดีงามอย่างเช่นหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เรา
มีปัญหาขึ้นไปถามได้เลย

ขนาดไม่มีปัญหานั้น เพราะครูบาอาจารย์ หลวงปู่มั่นท่านอนาคตตั้งสัญญาของท่าน
ท่านมีของท่านนะ เวลาใครที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบท่านจะมาหาเองเลย ว่าอย่างนั้นเถอะ ส่งจิต
มาดูเลย ท่านส่งจิตมาเลยนะ

อย่างเช่นหลวงตาท่านพูดประจำ เวลาคนที่ภาวนาเป็นลูกศิษย์หลวงปู่มั่น ถ้าใคร
ภาวนาแล้วมีหลักมีเกณฑ์นะ “มหา จิตเป็นอย่างไร จิตเป็นอย่างไร ปัจจุบันนี้ตั้งจิตไว้อย่างไร
แล้วจิตนี้พิจารณาอย่างไร”

แล้วเวลาคนที่ภาวนาเป็น ท่านถามเลยว่า “จิตเป็นอย่างไร จิตเป็นอย่างไร” ท่านจะจี
เพราะเหมือนกับเรา เราฝึกลูกศิษย์แล้วลูกศิษย์กำลังเข้าด้ายเข้าเข็ม โอโฮ! ครูบาอาจารย์
หัวใจนี้ฟองโตเลยนะ แต่ถ้ามันไม่ได้ ท่านก็ไว้อีกเรื่องหนึ่ง แล้วเวลาพูดกันก็พูดกันสองคน

ดูสิ ดูเราย้อนกลับมา เวลาหลวงตาท่านพูดถึงหลวงปู่สิ่ ๆ “หลวงปู่สิ่ติดเราอย่างกับ
ปลิงเลยนะ” ติดกันอยู่สองคนนะ เวลาภาวนากันมันได้แจกได้แจง ได้ชักได้ใช้ นั้นเวลา
ภาคปฏิบัติ นี่ครูบาอาจารย์ที่เป็นจริงนะ

แต่ถ้าครูบาอาจารย์ที่ไม่เป็นจริง เราไม่ต้องไปฟังหรอก ไม่ต้องไปฟัง

ตัววุฒิภาวะของเรา พูดอย่างไร ทำอย่างนั้น ทำอย่างไร พูดอย่างนั้น คนที่พูดปลิ้น
ปล้อน คนที่พูดแต่ละครั้งไม่เหมือนกัน ยกเลิกได้ วันนี้พูดอย่างหนึ่ง พรุ่งนี้พูดอย่างหนึ่ง
มะรืนนี้พูดอย่างหนึ่ง เวลาพูดแล้วไม่เหมือนเดิมสักอย่างหนึ่ง เออ! ภูกลับบ้าน ต่างคนต่างอยู่

แต่ครูบาอาจารย์ของเราะ พูดอย่างไรก็เป็นอย่างนั้น พูดคำไหนคำนั้น พูด
คำเดียว แล้วไม่มีคลาดเคลื่อน ต้อง ต้อง ต้อง เวลาหลวงตาท่านพูดถึงหลวงปู่มั่นไม่มี

คลาดเคลื่อน หนึ่งต้องหนึ่ง หนึ่งไม่มีสอง คำไหนคำนั้น ถ้าครูบาอาจารย์เราเป็นอย่างนั้นนะเป็นจริง นี่พูดถึงว่าถ้ามันเป็นจริงนะ

ถ้ามันไม่เป็นจริง มันไม่เป็นจริงก็นี่แหละ ถ้ามันทุกข์มันยาก เวลามันผิดพลาดไป ผิดพลาดไปเพราะว่าความเห็นของเราไง

ปริยัติมีการศึกษาใหม่ ศึกษา ศึกษาเป็นปริยัติเขาเรียกโลกีย์ปัญญา ปัญญาจากการศึกษา ศึกษาแล้วเราต้องมาฝึกหัดปฏิบัติ

เราพูดประจำทุกๆ วันเลย เวลาหลวงตาท่านเป็นมหา ท่านตั้งใจปฏิบัติ ท่านไปหา หลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นท่านพูดอย่างนี้ ท่านพูดบอกว่า “มหา สิ่งที่มาหาศึกษามานั่นนะ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสุดยอดมาก สุดยอดมาก ให้ใส่ลิ้นชักในสมองไว้แล้วล้างูญแจมันไว้”

ถ้าไม่อย่างนั้นเวลาปฏิบัติ ด้วยความที่เราแยกแยะไม่ถูก เวลาปฏิบัติไป “มันจะเป็นอย่างนั้น มันถึงตรงนั้นแล้ว มันจะเข้ารูปเข้าดอกแล้ว มันจะเสร็จสำเร็จแล้ว” แล้วมันก็จะเพี้ยนๆ อย่างที่เราเขียนมานี้ไง

เพราะเรามีกิเลส เราอยากได้ เราอยากสำเร็จ เราต้องการผลนะ แต่มันยังไม่สุกงอมพอ มันเป็นไปไม่ได้ไง กิเลสมันก็สร้างภาพไป แล้วเรื่องอย่างนี้ใครจะพูดได้ละ ก็เป็นเรื่องที่เรากระทำ เราทำเอง เราปฏิบัติเอง เรารู้เอง แล้วเราก็ให้คะแนนเอง แล้วเราก็หลงใหลในความรู้สึกเราเอง มันมีอุปาทานในใจเราเองไง แล้วกว่าที่มันจะผิดพลาด แล้วกว่าจะระลึกได้ มันเสียเวลาเท่าไร

เวลาหลวงปู่มั่นท่านปฏิบัติมาแล้วใช้ใหม่ ท่านก็เตือนไว้ก่อนเลยว่าทำอย่างนี้ๆ แล้วหลวงตาท่านก็ทำอย่างนั้นนะ แล้วท่านก็บอกเลย พอทำแล้วก็เหมือนที่ท่านพูดทุกอย่างเลย

นี่ขนาดว่าท่านมีครูบาอาจารย์คอยชี้ตเส้นเลยนะ คอยมีกรอบไว้เลยนะ ยังติดสมาธิ ๕ ปี แล้วถ้าไม่มีหลวงปู่มั่นคุมอยู่มันจะติดสมาธิกี่ปี ติดสมาธิ ๕ ปี ติดที่ไหน ก็ติดอยู่ที่หนองผือนั่นแหละ ติดอยู่ที่ที่ติดตัวหลวงปู่มั่นนั่นแหละ หลวงปู่มั่นกับท่านก็อยู่ติดกันนั่นนะ มันยัง

ติดสมาธิอยู่ ๕ ปี แล้วถ้ามันไม่ติดกัน มันจะติดอีกเท่าไร นี่พูดถึงกิเลสมันร้ายไหม นี่ไง เวลา
มีครูบาอาจารย์สำคัญ

เว้นไว้แต่ถ้ามันไม่มีครูบาอาจารย์ หนึ่ง หรือครูบาอาจารย์ที่ไว้ใจไม่ได้ เราก็อย่าไป
เสียเวลากับเขาเลย ครูบาอาจารย์ที่ไว้ใจไม่ได้นี่เสียเวลา

แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์นะ นี่ไง เกิด เราเกิดมาถึงพุทธกาลศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง
ก็เจริญจากหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เจริญจากครูบาอาจารย์ของเรา แล้วถ้าเราหาไม่ได้ หา
ไม่ได้เราก็ต้องชวนชวายเป็น ต้องพยายามของเราเอง แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์ เราก็ไปหาครูบา
อาจารย์ของเราก่อน

นี่พูดถึงว่า เวลาเขาบอกว่าเขาหลงผิดไป แล้วพอที่นี้เขากลับมา เขาไปหาครูบา
อาจารย์ ไปกราบไหว้ครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์บอกว่า ที่เขาทำ เพราะเขาทำลัดชั้นตอน
เพราะอะไร เพราะศึกษามาแล้ว โสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี พระอรหันต์ ศึกษามาแล้ว ๔
ชั้นตอน ก็ทำปั๊บเสร็จเลย สันนิพพานส่งถึงหัวใจเลย แล้วก็ว่าจะเป็น เพราะเราทำเอง เรา
คาดหมายเอง เรานึกคิดเอง มันก็เป็นไปเองทั้งนั้นนะ แล้วมันเป็นจริงไหม

ยังดี เขาบอกว่า แล้วมันเกิดพฤติกรรมเพี้ยนๆ ใครเตือนก็ไม่รู้ว่ามันถูกมันผิด คิดว่า
บรรลุนิพพานแล้ว นี่บรรลุนิพพาน

ที่กลับมาได้ก็วาสนาของเขา วาสนาของเขาคือกลับมาเริ่มต้นใหม่ พอเริ่มต้นใหม่
แล้วเขามาฝึกหัดสมาธิ มาทำความสงบของใจ แล้วจิตมันก็เด่นขึ้น มันชัดเจนขึ้น มันสังเกต
ได้ว่าสิ่งใดที่เกิดขึ้นในหัวใจมันสามารถแก้ไขได้ๆ

ถ้าอย่างนี้เราเห็นด้วย เราเห็นด้วย มรรคผลนิพพานใครก็อยากได้ แต่มรรคผล
นิพพานมันอยู่ที่ไหน

ในทางการบุญกุศลนะ เขาบอกใครทำบุญมากเกินไปนี่ไม่ได้นะ เวลาทำบุญต้องเจือ
จางกัน เดี่ยวแบกบุญไม่ได้มันจะตายเสียก่อน เขาพูดกันอย่างนั้นนะ แล้วเป็นฆราวาส ถ้า
บรรลุนิพพานขึ้นมา ถ้า ๗ วันไม่บวช ตายนะ

หลวงตาทำนพูดเอง มรรคผลนิพพานจะทำร้ายคนหรือ มรรคผลนิพพานจะทำลาย
ชีวิตคนหรือ

มันคิดของมันไปนะ แล้วมันก็ว่าของมันไปตามเรื่องไง แต่ถ้าเราเอาเป็นจริงเป็นจัง เราก็ฝึกหัดของเรา จากพื้นฐานของเรา ทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจสงบแล้วก็ฝึกหัดใช้ ปัญญา

ไอ้สิ่งที่เราศึกษามากก็เป็นเรื่องหนึ่งนะ เวลาปัญญามันเกิดกับเรานะ เวลาจิตมันสงบ แล้วเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมนะ แล้วพิจารณาไปนะ โอโฮ! เราจะมหัศจรรย์เลย แล้วมันจะเข้าใจได้ เราพูดอย่างนี้บ่อย เพราะอะไร เพราะมันชัดเจนกับเราเองไง

สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา แล้วภาวนามยปัญญา ถ้าใครพูดถึงภาวนามยปัญญา นั่นคือเขาสามารถเดินโสดาปัตติมรรคได้ เวลามันเกิดภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการภาวนา ไม่ใช่เกิดจากตำรา ไม่ใช่เกิดจากการศึกษา ไม่ใช่เกิดจากการจินตนาการ ไม่ใช่เกิดจากฟลุค สัมหล่น ไม่ใช่

สัมหล่นมันโดยเราไม่รู้ตัวปั๊บ! เออ! เป็นหรือ ที่เขาว่าแว็บเป็นอย่างนั้น นั่นนะสัมหล่น สัมหล่นเพราะเราไม่มีสติสัมปชัญญะบริหารจัดการไง

แต่ถ้ามันโสดาปัตติมรรค จิตเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริงแล้วพิจารณาของมันไป เห็นปัญญาที่มันเคลื่อน ปัญญาที่มันหมุนนะ แล้วมันก็ไปซาบซึ่งธรรมที่หลวงตาบอกว่า เวลามรรคมันหมุนตัวๆ ปัญญามันหมุนตัวๆ

ใครเคยพูดอย่างนี้บ้าง โยมไปฟังพระที่เทศน์ เคยพูดเรื่องปัญญาที่มันเคลื่อนที่ไหม ปัญญาที่มันเป็นภาวนามยปัญญา

ภาวนามยปัญญามันเกิดขึ้นมาได้อย่างไร ปัญญาที่เกิดจากการภาวนา ไม่เกิดจากอะไรเลยนะ เกิดจากการบริสุทธิ์สุทธิจากการภาวนา เกิดจากจิตที่มันใช้ปัญญาของมันนะ

ถ้าเกิดภาวนามยปัญญาขึ้นมา เขาจะเห็นเลยว่าสุตมยปัญญาเป็นอย่างไร จินตมยปัญญาเป็นอย่างไร ภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการภาวนา ไม่ใช่เกิดจากการศึกษา การท่องจำ การค้นคว้าแบบโลกๆ ถ้าแบบโลกๆ มันจะมีกิเลสสมุทัยเจือปนทันที เพราะตัวตนมันมี

แต่ถ้ามีสัมมาสมาธิแล้ว ถ้ามันฝึกหัดไปจนมันชำนาญ เดี่ยวเถอะ ปัญญามันจะเคลื่อนที่ ปัญญามันจะหมุน นี่ธรรมจักร จักรมันเคลื่อนที่แล้ว พอจักรมันเคลื่อนที่

แล้วเดี๋ยวมันจะทำลายอวิชชา ทำลายสักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา ความหลงผิดต่างๆ
ทำลาย มันจะรู้มันจะเห็นของมันชัดเจนอย่างนี้ถ้ามันเป็นความจริง นี่ไง ภาวนามย
ปัญญา ถ้าคนเป็นจริงมันจะเห็นจริงตามนั้น

ฉะนั้น เขาถามว่า สิ่งที่เขาทำมา เริ่มต้นที่ว่าพอมานฝึกหัดการทำสมาธิ ฝึกหัดสติ
ฝึกหัดการที่จิตใจมันจะพ้นจากการขัดเคืองความเจ็บปวดร่างกายนั้น ผลปรากฏว่าสติมัน
เด่นชัดขึ้นมา ชัดเจนขึ้นมา สังเกตทุกครั้งทีไรใจไหว สติจะดับอารมณ์ที่เกิดขึ้นมาได้ทันที
เกิดความมั่นใจว่า นี่เกิดความมั่นใจ นี่ไง สิ่งที่มีมันเห็น เห็นทุกครั้ง สติจะดับอารมณ์ได้ทันที

นี่มันเกิดปัญญามันถึงมีความมั่นใจขึ้นมา พอมันมีความมั่นใจขึ้นมา เพราะมันมี
ผู้กระทำ มันมีผู้เห็นใจ ถ้ามันทำของมัน ฝึกหัดแล้วมีสติปัญญา ฝึกหัดอย่างนี้ไปบ่อยครั้ง
เข้าๆ จนจิตมันสงบ จิตมันตั้งมั่น จิตมันตั้งมั่นควรแก่การงาน

นี่ไง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอนุปัฟฟิกา เวลาเทศน์สอนธรรมาส จน
จิตเขาตั้งมั่นควรแก่การงาน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงเทศน์เรื่องอริยสัจ ทุกข์
สมุทัย นิโรธ มรรค องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะสอนเมื่อจิตของคนตั้งมั่น จิตของคน
ควรแก่การงาน

แล้วจิตของเราควรแก่การงานใหม่ จิตของเราอยากรวบ อยากถูกรวบ นั่นนะควรแก่
การงานใหม่ พุดอย่าง มันเข้าใจไปอีกอย่างหนึ่ง

แต่ถ้าคนนะ ควรแก่การงาน งานรื้อภพหรือชาติ ถ้ามันควรแก่การงานแล้วองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าจะเทศน์เรื่องอริยสัจ

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราทำจิตของเราตั้งมั่น แล้วพอมันไปเห็นกาย เห็นสติปัญญา ๔
ตามความเป็นจริงนะ นั่นแหละมันจะยกขึ้นบุคคลคู่ที่ ๑ แล้วนั่นนะคือการภาวนา นั่นนะจะ
เป็นมรรคผลที่แท้จริงใจ

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สาธุ ธรรมและวินัยนะ สิ่งที้องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติไว้ให้เป็นขอบเขต ถ้ามันไม่มีสิ่งใดเลยมันก็ทำอะไรไม่ได้ใช่ไหม
ในภาคปริยัติเขาก็ศึกษามาเป็นแนวทาง เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนอย่างนี้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนอย่างนี้ ก็เหมือนมะม่วง แล้วไอ้เราก็เป็นมดแดงก็เฝ้าพวงมะม่วงเพราะมันไม่ได้ปฏิบัติไง มะม่วงมันเฝ้าไว้หมดเลย เจ้าของสวนสอยไปหมดเลย ไปขายให้ถ้าแก่ ไอ้มดแดงก็รอเฝ้ามะม่วงคราวหน้า เดี่ยวคราวหน้าออกก็จะมาเฝ้าใหม่ นี่ไง ถ้าศึกษาแล้วไม่ปฏิบัติ เป็นแบบนี้

ถ้าศึกษามาแล้วมาปฏิบัติ สิ่งทีปฏิบัติก็อย่างที่พูดนี้ โอ้โฮ! โอ้โฮ! นี่คืออะไรละ ดวงใจดวงใดไม่มีมรรค ดวงใจดวงนั้นไม่มีผล ถ้าใจของเราประพฤติปฏิบัติมีมรรคมีผลขึ้นมา นั่นจะเป็นผลงานของเรา

ฉะนั้น ถ้ามีสิ่งใด มีจุดใดที่ควรแก้ไข ให้หลวงพ่ช่วยพิจารณาด้วย

ถ้าเริ่มทำแบบนี้ เริ่มทำแบบเรานะ ทำแบบหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านสอน ทำความสงบของใจเข้ามาก่อน ใจสงบเรียบร้อยแล้ว อย่างเช่นหลวงตาท่านพูด ถ้าใจมันอึดหน้าสำราญแล้ว มันไม่ไปเที่ยวหยิบฉวยอารมณ์ใดทั้งสิ้น เราค่อยมาฝึกหัดพิจารณา

ถ้าจิตใจเรายังหิวยังกระหายอยู่ อารมณ์สิ่งใดมันก็หยิบฉวยหมด อย่างเช่นปกติของเรา ความรู้สึกนึกคิด ผลกระทบกระเทือนข้างเคียง มันมีผลหมดนะ เจ็บปวดแสบร้อนไปทั้งนั้นนะ

ฝึกหัดทำความสงบของใจ ฝึกหัดทำความสงบของใจ ถ้าใจสงบแล้ว เอาอะไรมาyardปากมันก็ไม่กิน อารมณ์อะไรมากระทบก็ไม่สน นี่จิตตั้งมั่น พอตั้งมั่นแล้วเราฝึกหัดใช้ปัญญา มันจะเข้าสู่สังขารมโน ใช้อย่างนั้นมันคาบเกี่ยวกันนะ

ทำความสงบของใจเพื่อเหตุนี้ เหตุให้จิตมันตั้งมั่น ไม่หิวกระหาย ไม่ไปหยิบฉวยอารมณ์ใด ๆ ทั้งสิ้น ไม่ไปหยิบฉวยอะไรที่มันผ่านมาในหัวใจทั้งสิ้น แล้วพอจิตมันสงบแล้วห้อมไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง แล้วฝึกหัดใช้ตอนนั้น ถึงตอนนั้นแล้วค่อยพิจารณากันใหม่เหาะ เริ่มต้นเอาแค่นี้ก่อน

อันนี้พูดถึงความหลงผิดใช่ไหม หนทางที่จะเดินนะ ทางที่เดิน เดินถูกเดินผิดเป็นเรื่องหนึ่งนะ อันนี้เป็นเรื่องปัญหาทางโลก

ถาม : เรื่อง “ไม่รู้ว่าจะหลงหรือเปล่า”

หลวงพ่ : อันนั้นเขาบอกว่า “หลงผิดเพราะคิดว่าถูก” อันนี้ว่า “ไม่รู้ว่าจะหลงหรือเปล่า” อันนี้มันเป็นปัญหาทางโลกแล้ว

ถาม : กราบเรียนหลวงพ่ที่เคารพ หนูขอโอกาสถามหลวงพ่ เพราะหนูไม่แน่ใจว่าสิ่งที่หนูกระทำอยู่นี้มันคือการหลงหรือเปล่า

๑. หนูทำงานขายของมาหลายอย่างแล้ว แต่ก็ขายไม่ดีสักครั้ง ทุกครั้งก็จะเลิก หนูคิดว่า ดีเหมือนกัน ถ้ามันขายดี หนูก็จะไม่มีเวลาภาวนาในขณะที่ขายของ เพราะมันขายไม่ดีจนบางครั้งหนูก็คิดว่า ถ้าไหนๆ มันก็ขายไม่ดีแล้ว เลิกเลยดีกว่า จะได้มีเวลาอยู่วัดให้มากขึ้น

๒. หนูเคยขอแฟนแล้วว่าอยากมาอยู่ภาวนาที่วัดบ่อยๆ ใต้หม เขาบอกว่าภาวนาอยู่ที่บ้านเถอะ อย่าทิ้งเขาเลย มันก็เลยทำให้หนูลังเลทุกครั้งที่จะมาภาวนาที่วัด บวกกับความกลัวที่หนูมีอยู่แล้ว มันเลยทำให้หนูเกิดความลังเลทั้งๆ ที่หนูต้องการจะมาภาวนา

๓. ตอนนี้อยู่กำลังลังเลที่จะเปิดร้านขายของที่ใหม่ที่หนูควรจะเริ่มใหม่ดีไหม หรือว่าหนูควรจะหยุดทุกอย่างแล้วหันหน้าเข้าวัดเลย หนูควรจะทำอย่างไรดีคะ เพราะทุกครั้งที่สติมันระลึกได้ก็จะบอกว่าชีวิตมันน่าเบื่อ

ตอบ : ชีวิตมันน่าเบื่อ ชีวิตมันน่าเบื่อต่อเมื่อมีสติปัญญา ชีวิตมันรื่นรมย์ต่อเมื่อที่เราหลงรูป รส กลิ่น เสียง ถ้ารูป รส กลิ่น เสียงก็เป็นเรื่องโลกๆ ใจ ถ้ามีสติปัญญาก็อย่างนั้น

แต่ชีวิตคนยาวไกลนะ ชีวิตคนยาว ชีวิตหนึ่ง เวลาเราจะประพฤติปฏิบัติมันไม่ใช่ปฏิบัติแล้วมันจะสำเร็จได้ง่ายๆ แต่ถ้ามันจริงใจ เราทำของเรามันต้องมันคง ถ้ามันคงขึ้นมาแล้วมันจะมีโอกาสของมัน

แต่ถ้าของเรา เรายังไม่แน่ใจในตัวของเรา เราควรจะอยู่ทางโลกทำสิ่งใดให้ชีวิตมันคง แล้วถ้ามันจะเป็นไปได้มันจะเป็นไปแล้ว ถ้ามันยังเป็นไปไม่ได้ เราดูนี่ก่อน

นี่ถึงว่าเป็นคำถามนะ ๑. หนูทำงานขายของ สิ่งนี้มันคิด มันอยากจะทำต่อหรือมันอยากจะทำเลิกดี

ถ้าอยากจะทำต่อหรือจะทำเลิกดี นี่มันเป็นอาชีพ คนเราถ้ามีหน้าที่การงานมันก็ควรมีอาชีพของเรา ถ้าอาชีพของเรา ถ้ามันดีขึ้น เราก็ควรทำอาชีพนั้น ถ้าอยากจะทำไปปฏิบัติที่วัด

เราก็แบ่งเวลาได้ ถ้าคนมันแบ่งเวลาได้นะ ถ้าแบ่งเวลาได้แล้วทำให้มันจริงจังขึ้นมา มันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ถ้ามันไปได้ มันไปแล้ว

แต่ส่วนใหญ่แล้วพอมันไปเจอสิ่งใด เวลามันจำเจแล้วมันก็จะคิดไปเรื่องใหม่ พอคิดไปเรื่องใหม่ ตอนนั้นเราก็จะไปเริ่มต้นใหม่ มันเสียเวลา

แต่อย่างนี้ถ้าพูดถึงว่า ถ้าเราจะเลิกดีไหม ที่ผ่านมาขายดีหรือขายไม่ดี พอขายไม่ดีก็คิดกันไปเองว่าขายไม่ดีแล้วจะดีไปภาวนา แล้วเวลาจะไปภาวนาก็คิดว่าไปภาวนาแล้วเราจะภาวนาได้หรือไม่ มันก็คิดลึกลงไปอยู่อย่างนี้ ฉะนั้น ข้อที่ ๑. ใ้มันนี้เป็นประสบการณ์ชีวิต เพราะเราขายของแล้วขายของไม่ดี มันก็เลยคิดมาก

ขายของก็ส่วนขายของนะ ขายดีไม่ดีมันก็อยู่ที่มารยาทของเรา อยู่ที่ความซื่อสัตย์ของเรา ถ้าเราซื่อสัตย์ของเรา เราทำอาชีพของเรา นั่นก็เป็นเรื่องหน้าที่การงานอันหนึ่ง ถ้ามันดีก็คือดี ถ้ามันไม่ดี เราก็แก้ไขของเรา นี่เพื่อเป็นหน้าที่การงานอันหนึ่ง แล้วถ้าจะภาวนาเราก็แบ่งมาภาวนาเลย อย่าเอาการขายของกับการภาวนามาต่อรองกัน

การขายของก็เป็นหน้าที่การงานทางโลก เวลาภาวนาก็เป็นหน้าที่เรื่องชีวิตจิตใจของเรา ชีวิตเป็นความจริงของเรา คนเรามีกายกับใจ หน้าที่การงานทางโลกเราก็หาเพื่อร่างกายนี้ หาเพื่อดำรงชีวิตนี้ ถ้าเวลาเราว่างๆ เราก็พุทโธของเราไปเรื่อย ๆ ถ้ามันเป็นไปได้ มันก็เป็นของเรา นี่พูดถึงข้อที่ ๑.

“๒. หนูเคยขอแฟนว่าอยากจะไปภาวนาที่วัดบ่อยๆ แฟนก็บอกอย่าทิ้งเขาไปเลย หนูก็เลยล้งเลวจะไปวัดดีหรือจะอยู่กับแฟนดี”

ก็อยู่กับแฟนไปก่อน อยู่กับแฟนเพราะเรามีหน้าที่รับผิดชอบ ใ้มันนี้เป็นความคิดของเรา เราจะคิดอย่างไร เราจะหาทางออกของเราอย่างไร ถ้าเราจะหาทางออกของเราอย่างไร ถ้ามันเป็นไปได้

การงานเรื่องหนึ่งก็เป็นเรื่องหนึ่งนะ เพราะคนที่มันใช้จ่ายฟุ่มเฟือยไม่รู้จักประหยัด มัธยัสถ์เขาจะดำรงชีพไต่ยาก แต่คนที่เขารู้จักประหยัดมัธยัสถ์นะ มันพอ การเดินทางการไปวัดไปวา มันมีค่าใช้จ่ายทั้งนั้นนะ แล้วเวลาค่าใช้จ่ายมันก็เป็นค่าใช้จ่ายของเราแล้ว แล้วเราจะมีสติปัญญาอย่างน้อยแค่ไหน ถ้าเรามีสติปัญญาอย่างน้อยแค่ไหน

อย่างที่ว่าแฟนเขาบอกภาวนาที่บ้านเถอะ ที่บ้านก็ภาวนาได้ ภาวนาที่บ้านเถอะ ก็อยู่กับแฟนก็ภาวนาที่บ้าน มันก็เลยภาวนาเอาแฟนนั้นไง มันก็เลยภาวนาไม่ได้ ก็อยู่ที่เราคิดนั้นแหละ นี่พูดถึงว่า อยู่ที่เราจะเอาทางไหน เอาทางไหนก็เอาไปทางหนึ่ง

ถ้ามาถามพระ ถามพระ พระที่เขาไม่รับผิดชอบเขาก็บอกมาวัดเลย มาวัดเลย เขาก็เอาลูกศิษย์ลูกหาไป เอาจำนวนประชากร แต่มันจะเป็นจริงหรือมันไม่เป็นจริงล่ะ

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ ท่านดูถึงสัตว์โลก สัตว์โลกแต่ละบุคคลที่เกิดมาเขามีเวรมีกรรมของเขามาทั้งนั้น ถ้ามีเวรมีกรรมของเขามาทั้งนั้น ถ้าเขามีอำนาจวาสนาของเขา เขามีจุดยืนของเขา เขาทำของเขา เขาก็มีของเขา ถ้าเขามีโอกาสของเขาอย่างนั้นแล้ว

สถานที่สำคัญมาก สถานที่สงัด สถานที่วิเวก สถานที่ให้เขามีโอกาสได้ปฏิบัติที่แสวงหาได้ยาก เพราะอะไร เพราะผู้ที่ประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงมันมีส่วนน้อย แล้วครูบาอาจารย์ที่เป็นจริง ๆ ที่ท่านจะสงวนรักษา สงวนรักษานะ เพราะอะไร

ดูหน้าปะจุมุกใจ นู่นก็เขา นี่ก็เรา นั่นก็คนนู่น มันติดขัดกันไปหมดนะ แต่ถ้าครูบาอาจารย์เป็นธรรม ๆ นะ เป็นธรรมมันก็มีหยาบมีละเอียด ใ้พวกละเอียด ๆ เขาก็กันไว้ให้ภาวนาจริงจัง ใ้พวกหยาบก็ต้องมีข้อวัตร มีหน้าที่การงานให้เขารับผิดชอบบ้าง แล้วใ้ที่มาอยู่วัดเพื่อบุญกุศลนั้นก็อีกเรื่องหนึ่ง เห็นไหม คนมันมีแตกต่างหลากหลาย

ถ้าครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมนะ ท่านรู้จักแยกรู้จักแยะให้เป็นเฉพาะ ๆ ใ้มันมันก็มีโอกาส ต่างคนต่างทำหน้าที่ของตนได้ดั่งงาม

ถ้าครูบาอาจารย์ที่ไม่เป็นก็มีว่ละเลย ใ้ของดี ๆ ก็เสียหมดนะ ใ้ของดี ๆ ที่มีโอกาสข้างหน้ามันก็ต้องมารับผิดชอบนู่นรับผิดชอบนี่ ตอนหลังก็เลยกลายเป็นละตุ้มเป๊ะไปหมดเลย นี่พูดถึงว่าถ้าแสวงหาอย่างนั้น

นี่ข้อที่ ๒. ว่าควรจะภาวนาอยู่วัดหรือภาวนาอยู่บ้านไป

ที่นี้ข้อที่ ๓. ว่าตอนนี้ที่หนูลังเลอยู่เนี่ยว่าจะเปิดร้านขายของใหม่ดีหรือไม่

เราบอกว่าดี คนเรามันต้องมีหน้าที่การงานไง เราจะเป็นคนที่จะไปประพฤติปฏิบัติ เราก็ประสบความสำเร็จ เรามีงานมีการทำแล้วเราละจากงานนั้นมา

ไอ้ในงานนั้นก็ยังไม่ได้ทำ นี่บอกว่า หนูจะเปิดร้านขายของใหม่ดีไหมเจ้าคะ

โอ้ย! ไม่ดี มาอยู่วัดเลย เออ! ก็มาอยู่วัด พอมาอยู่วัดมานั่งพิจารณาแล้ว เอ้! ร้านใหม่ก็ยังไม่ได้เปิด มันสงสัย มันยังสงสัยอยู่ มันมาปฏิบัติที่วัดแล้วมันก็ยังสงสัยที่ร้านนั้นนะ มันยังอยากจะกลับไปเปิดร้านอีกไง

จะนั่น ให้เปิดร้านเลย เปิดร้านทำให้เต็มทีเลย

ถ้ามันเปิดร้านขายของใหม่ดีหรือไม่

เปิดร้านขายของใหม่ ถ้าขายของดีแล้วเราก็จำรงชีพได้ ถ้าเราขายของจนเรามั่งมีศรีสุข เรามีเงินมีทองแล้วเราจะหยุดขายแล้วเก็บเงินไว้ใช้สอยได้ เราไปปฏิบัติก็ได้ มันไม่ต้องมาสงสัยภายหลังไง มันจบสิ้นมาทั้งหมดไง

จะนั่นบอกว่า หนูควรเปิดร้านขายของใหม่ดีหรือไม่

ดี แล้วทำของเรา

แล้วถ้าขายของแล้วมันขายไม่ดีล่ะ

อ้าว! ขายไม่ดีมันก็อยู่ที่ระบบเศรษฐกิจ เศรษฐกิจมันมีปัญหาใช้ไหม เราจะเปิดร้านใหม่เราก็ควรดูทำเลที่มันดี ดูทำเลสิ่งของที่มันจะขายได้ ถ้ามันจะขายไม่ได้ เราก็บอก เออ! มันยังไม่ถึงเวลา มันก็ต้องมีสติมีปัญญาบริหารไปทั้งนั้นนะ

คนที่เขาประสบความสำเร็จมาเขาล้มลุกคลุกคลานมาทั้งนั้นนะ ไอ้เราอยากประสบความสำเร็จ เราก็พยายามทำของเรา เราก็หาจังหวะหาโอกาสของเรา เรามีความขยันมีความหมั่นเพียรของเรา

คุณ SME อะไรที่เขาบอก ที่เวลาตั้งขึ้นมา ๗๕ เปอร์เซ็นต์ที่ล้มลุกคลุกคลานนะ จะประสบความสำเร็จแค่ ๒๕ เปอร์เซ็นต์ ๒๕ เปอร์เซ็นต์นั้นเขาว่าดีแล้ว ถ้าเราอยู่ในจำนวน ๒๕ เปอร์เซ็นต์นั้นเราก็ถูกต้องนะ ถ้าเราอยู่ในจำนวน ๗๕ เปอร์เซ็นต์ยังล้มลุกคลุกคลานอยู่ เราก็ยังชวนขายของเราอยู่ไ้

มันเป็นโอกาสของมนุษย์ มนุษย์ เราทำหน้าที่การงานของเราทางหุ่นนะ แล้วถ้ามันเป็นได้จริง โอกาสที่ภาวนามีอยู่ข้างหน้า

ไอนั้นโลกก็อยู่ไม่ได้ มาทางธรรมแล้วก็ยังวุ่นวาย มันก็เลยทำให้เราล้มลุกคลุกคลาน ทำให้มันจริงให้มันจิ่งขึ้นมา ทางที่จะไปมันยังมีเยอะแยะ จะไปทางไหน ทางที่จะไปจะไปทางโลกหรือจะไปทางธรรม ถ้าจะไปทางโลก เราก็อำของเรา แต่เรายังมีชีวิตชีวาของเรานะ เรายังมีชีวิตจิตใจของเรา เรายังรักษาได้ เรายังรักษาของเรา เราดูแลของเรา

ว่าเราจะไปทางไหน ไปได้ เราจะไปทางไหน เราจะหลงทางหรือไม่ แต่มันก็ยังได้คิด เวลาคิดแล้วแขวนไว้ก่อน ตั้งไว้ แล้วทำให้จริงจิ่งกับชีวิต

ชีวิตนี้แหละ เวลาครูบาอาจารย์ของเราเวลาถ้าท่านจริงจิ่ง เวลาปฏิบัติก็จะจริงจิ่ง เวลาถ้ามันจริงจิ่ง เวลาหลงตาท่านชื่นชมมากนะ ชื่นชม ท่านบอกว่าการนั่งตลอดรุ่งมันทุกข์มาก แล้วหลวงปู่ที่ท่านก็บอกว่าท่านนั่งตลอดรุ่งนี้สบายมากเลย

เราอยู่ในวงการพระ พระบางองค์เขาอยากจะทำให้ได้เหมือนกัน ก็บอกให้เพื่อนๆ จับเขาผูกมัดไว้ แล้วเพื่อนก็ผูกมัดไว้

นี่พระเล่าให้ฟัง พระที่เล่าให้ฟังเอง เขาจับเพื่อนผูกมัดไว้เลยว่าเขาออกไม่ได้ อยากจะให้อยู่ตลอดรุ่ง แต่จิตใจของเขา เขาไม่เชื่อใจในใจของเขา เขาก็ให้พระเพื่อนทำอย่างนั้น แล้วพระเพื่อนทำเสร็จแล้วพระเพื่อนก็กลับไปภาวนา

จนถึงตี ๑ ตี ๒ เขาก็เป็นห่วงว่าพระที่มัดไว้จะเป็นอย่างไร เขาก็มาแอบดู แอบดูว่าพระที่นั่งอยู่เป็นอย่างไร เห็นเขานั่งสับสนหรืออยู่สบายใจเจ็บเลย พระก็แปลกใจนะ “เฮ้ย! เอ็งออกมาได้อย่างไรวะ” ไอ่พระที่โดนมัดบอกว่า “โห้! คนมันจะตายนะ มันออกได้ทั้งนั้นนะ คนมันจะตาย”

เรามาคิดดูสิว่าคนที่นั่งโดยปกตินั่งตลอดรุ่งมันจะทุกข์ขนาดไหนนะ หลวงตาท่านบอก โอ้โฮ! มันจะทุกข์เหมือนกับไฟเผาทั้งร่างเลย กระดูกแต่ละข้อมันจะแตกเลย ท่านก็นั่งของท่านด้วยขันติธรรม ด้วยสติด้วยปัญญา นั่งได้

ไอ้คนที่ไม่มีอำนาจวาสนาอยากนั่ง ให้พระเพื่อนผูกเอาไว้เลยนะ เวลาพระผูกเอาไว้แล้วตี ๒ ตี ๓ มาแอบดู โห้! ออกมานั่งสบายใจเลย

มันอยู่ที่ความสมัครใจ อยู่ที่สติสัมปชัญญะที่มันจะควบคุมตัวเองได้ แต่ไอ้คนที่ผูกไว้ผูกมันไว้แล้วมันยังปลดออกมาได้เลย

นี่ย้อนกลับมา คนที่มีสติปัญญาเป็นอย่างนั้น ถ้ามีสติมีปัญญา เวลาถ้ามันจริงจากโลก เวลามาปฏิบัติมันก็จริง

เวลาถ้ามันไม่จริง “ขายของนั้นดีหรือไม่ จะเปิดร้านใหม่ดีหรือไม่”

ดูพระสิ เขาจับมัดไว้เลยนะ ผูกไว้อย่างดีเลย ไปแอบดู มันแกะเฉยเลย

ไอ้ที่เราเหมือนกัน หน้าก็จะเดินไปก็ติดขัดไปหมดเลย ไอ้ข้างหลังหรือก็ล้มลงสยทั้งนั้นเลย

เอาอย่างใดอย่างหนึ่งให้จริงจัง คำว่า “จริงจัง” ในปัจจุบันนี้โยมมีอาชีพขายของ มันเป็นเหตุการณ์เฉพาะหน้า เรื่องอยู่ต่อหน้าเรา เราจะต้องเคลียร์ปัญหาเรื่องที่อยู่ต่อหน้าเราให้สะเด็ดน้ำ ให้จบสิ้น แล้วเราจะทำสิ่งใดต่อเนื่องไปนั้นมันอยู่ที่วาสนา ถึงจะเป็นตอนนั้น

ไอ้ในงานต่อหน้าก็ยังคงผลักใส จะไม่รับผิดชอบ จะไม่เอาอะไรเลย แล้วก็อ้างว่าขอลาแพนไปภาวนาที่วัด เหตุการณ์ข้างหน้าไม่รับผิดชอบ จะไปภาวนาที่วัด ไอ้แพนก็บอกว่าภาวนาที่บ้านก็ได้ ช่วยกันขายของ แล้วภาวนาไปด้วย

เอาเหตุการณ์เฉพาะหน้า ทำสิ่งของซึ่งๆ หน้าให้เสร็จเป็นขั้นเป็นอันๆ แล้วโอกาสภาวนาข้างหน้าเราก็จะดีของเรา ถ้าเราทำของเราได้นะ

เราจะบอกว่า ทางที่จะไป ทางที่จะเดิน มันอยู่ที่สติปัญญา อยู่ที่เราจะแก้ไขของเราให้ราบรื่นกับชีวิตของเรา เอวัง